

Sedmdesát let JUDr. Jana Kotouse

KOTOUS, J. *Vyšehradská miscellanea.*

Praha: [Academia Economica], 2018, 171 s.

Dne 18. října 2018 oslavil 70. narozeniny právní historik dr. Jan Kotous, jehož literární dílo prozrazuje široké spektrum jeho odborných zájmů – dějiny pracovního práva, kterým se po léta odborně věnoval na právnické fakultě i jako zástupce ředitele legislativního odboru na ministerstvu práce a sociálních věcí, dějiny církevního práva, významné osobnosti právnického a církevního života. Mnohé jeho studie také byly vydány na stránkách Právněhistorických studií. Právním dějinám se dr. Kotous věnoval již od svých studií a jeho osobní a pracovní pouto s katedrou a ústavem právních dějin na pražské právnické fakultě trvá podnes.

Své významné životní výročí oslavil skutečně právně-historicky – vydal knihu nazvanou *Vyšehradská miscellanea*, která přináší některé jeho studie a články, které publikoval v minulých letech. Jsou vesměs spojeny s pražským Vyšehradem, resp. s vyšehradskou Královskou kolegiální kapitulou sv. Petra a Pavla, kde dr. Kotous po deset let pracoval jako její ředitel. Laudatio mu v této knize věnoval předseda Svatoboru Dr. Václav Liška.

Ze souboru jedenácti prací v knize uveřejněných, věnovaných dějinám kapituly, jsou významné zejména Vyšehradské kořeny notářského stavu v Čechách, Role Vyšehradu v českém korunovačním řádu a pojednání o historicko-právním postavení Vyšehradské kapituly nazvané Vyšehradská kapitula v proměnách času.

V první studii se autor vrací k počátkům kapituly a jejímu zakladateli králi Vratislavu II. a k pozdější úloze kapituly za Přemysla Otakara II. a k osobě mistra Jindřicha de Isernia a jeho úloze při výchově českých notářů. V druhé pak poukazuje na úlohu Vyšehradu v korunovačních obřadech českých králů a zejména v korunovačním řádu Karla IV., vyzvedává skutečnost, že pro jeho autora bylo přihlášení se k přemyslovské tradici především podobenstvím, vycházejícím z evangelia sv. Matouše – „mnozí první budou posledními a poslední prvními“.

Třetí z „vyšehradských studií“, stať věnovaná vyšehradské kapitule v proměnách času se zabývá nejen historickým vývojem českých zemí a jeho vlivem na úlohu a postavení vyšehradské kapituly, ale především jejím mimořádným postavením nejen v církevním, ale i v českém národním životě kulturním a politickém.

Pozoruhodné jsou ovšem i další studie, které autor zařadil do své knihy. V krátkém pojednání nazvaném *Boží tělo* a český kněz Petr se zabývá osobou královského kancléře Přemysla Otakara II., probošta Petra z Prahy, který ve službách krále plnil i řadu důležitých diplomatických posláních a autor tu právem ukazuje na vliv italského prostředí zprostředkovaný italskou právníckou vzdělaností a studiem na boloňské univerzitě.

Zvláštní pozornost si jistě zaslouží pojednání o soudu a smrti sv. Jana z Nepomuku nazvané Zločin a trest Johánka z Pomuku, ve kterém líčí jeden z významných politických procesů české právní minulosti a zřejmou justiční vraždu.

Ve studii „Čelední ďábel“ se zabývá autor tematikou, která je mu odborně vlastní – právní úpravou námezdní práce v 16. století a zvláště příručkou přeloženou z němčiny a vydanou Danielem Adamem z Veleslavína roku 1586.

K osudům kapituly se vrací v dalších statích: Vyšehrad za Marie Terezie a za návštěvy císaře Františka Josefa I. na Vyšehradě. Poslední studie jsou pak věnovány významným osobnostem vyšehradské kapituly v době nedávné: proboštovi kapituly, Msgre. ThDr. Františku Zapletalovi (Z římské koleje na Vyšehrad), a prvorepublikovému politikovi, spisovateli a novináři proboštovi Bohumilu Staškovi (Vězeň z Dachau vyšehradským proboštem).

Vydaná Kotousova kniha vybavená řadou ilustrací tak přispívá k poznání úlohy nejdůležitější církevní kapituly v českých zemích v dějinách české státnosti, právní kultury a vzdělanosti.

Nakonec pak nelze nepřipomenout významné aktivity dr. Kotouse v dobách jeho působení ve správě vyšehradské kapituly, kdy se stala jeho zásluhou skutečným kulturním centrem, které organizovalo řadu vědeckých konferencí a vydalo významné publikace. Také za tuto záslužnou činnost mu patří vřelý dík.

Karel Malý

doi: 10.14712/2464689X.2019.17